

[Tinning]

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af dagpengefradraget).

(Lovforslag nr. L 163).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Albrechtsen (VS):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om yderligere skærpelse af sanktionerne mod Sydafrika.

(Beslutningsforslag nr. B 69).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Gert Petersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved på socialistisk folkepartis og venstresocialisternes vegne at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om offentliggørelse af regnskaber for de politiske partiers indtægter og udgifter ved offentlige valg.

(Beslutningsforslag nr. B 70).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Søren B. Jørgensen (S):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fastsættelse af ensartet udmåling af erstatning ved usagligt begrundet afskedigelse.

(Beslutningsforslag nr. B 71).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 120:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Barseldagpenge til nyuddannede).

Af Birthe Hansen (SF) m.fl.

(Fremsat 16/1 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Lovforslaget går ud på at give dagpengeret til nyuddannede, som ikke opfylder dagpengeovens beskæftigelseskrav. Dette forslag var også indeholdt i barselhvileudvalgets første rapport og blev ligesom en række andre forslag fra barselhvileudvalget stillet i bero under hensyn til den økonomiske situation.

Siden blev der gennemført en række væsentlige forbedringer på barselhvileområdet, ikke mindst en væsentlig forlængelse af dagpengeperioden ved barsel og adoption, som faderen nu også kan få glæde af.

Jeg finder, at der med de ændringer, vi gennemførte på barselhvileområdet, er taget et langt skridt i retning af en forbedring for at hjælpe småbørnsfamilierne.

Jeg mener heller ikke at kunne se økonomisk grundlag for at foreslå, at reglerne igen skal ændres, men selvfølgelig vil jeg være opmærksom på det spørgsmål, der er rejst i forslaget, hvis der igen skulle blive mulighed for at gennemføre yderligere forbedringer på området.

Jeg synes for god ordens skyld, jeg vil sige, at man skal være opmærksom på, at de nyuddannede i tilfælde af barsel jo ikke er udelukket fra at få hjælp fra det offentlige. Dels er der en række nyuddannede kvinder, der allerede i dag har ret til at få dagpenge, fordi de under uddannelsen har haft indtægt ved erhvervs-mæssig beskæftigelse, dels har de nyuddannede, sådan som det også fremgår af lovforslaget, efter bistandsloven mulighed for at få kontanthjælp.

Som jeg har sagt tidligere, kan jeg ikke støtte det foreliggende forslag.

Mette Groes (S):

Jeg vil godt sige til ministeren, når hun siger, at vi har indført væsentlige ændringer med vores barselhvilereform, at disse ændringer ikke omfatter den situation, SF behandler i sit forslag.

Med hensyn til, at der ikke er noget økonomisk grundlag for at ændre reglerne, så er det mig bekendt sådan, at det drejer sig om ikke mere end ca. 500 personer om året på landsplan, så det skulle regeringen nok kunne få råd til.

I socialdemokratiet synes vi, at lovforslaget lyder helt igennem rimeligt. Der er ingen

[Mette Groes]

mening i, at arbejdsløse kvinder skal stilles ringere end dem, der er i arbejde, når de venter et barn. I forvejen er den, der går på barselhvile direkte fra arbejde og er sikret arbejde efter fødslen, langt bedre stillet end den, der uden at være beskæftiget bliver gravid.

Det er god latin i dansk lovgivning, at beskæftigelseskrav og uddannelseserfaringer stilles lige, f.eks. når det gælder ret til A-kassedagpenge og sygedagpenge. Det bør også være tilfældet, når det gælder barseldagpenge. SF har peget på et lille hul i lovgivningen, og det vil vi godt være med til at stoppe.

Lizzie Lichtenberg (KF):

I bemærkningerne til det lovforslag, SF har fremsat, anføres, at man ønsker med lovforslaget at få skabt harmoni mellem reglerne om dagpenge i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., sygedagpenge og barseldagpenge. Endvidere er det – jeg vil næsten sige selvfølgelig – for at tilgodese barnets tarv. Det sidste er vi alle enige om at vi skal bestræbe os for, for det er barnets tarv, det gælder. Men så er det spørgsmålet om, hvilke redskaber, hvilke midler vi bruger til det. Når man i bemærkningerne til lovforslaget anslår merudgiften til ca. 20 mill. kr., må jeg på vore vegne sige, at de penge kan jeg ikke finde på nuværende tidspunkt.

Vi har fået en betydelig udvidelse af hele barselhvilebegrebet og barselhvileperioden, og det er jeg glad for. Jeg tror, at vi skal gøre vore bestræbelser for at tilgodese barnets tarv lidt bredere, for det er ikke bare et spørgsmål om barselhvile, om barnets tarv bliver tilgodeset.

Når man skriver, at formålet med forslaget bl.a. er at undgå, at den nyuddannede, der bliver arbejdsledig, skal henvises til hjælp efter bistandsloven, undsiger man faktisk den bistandslov, som er det sikkerhedsnet, vi i dette ting har været enige om. Det vil sige, at den nyuddannede ikke står uden offentlig hjælp; der er mulighed for, at man kan få det.

For øvrigt kan jeg tilslutte mig ministerens betragtninger om, at det er et spørgsmål, om man skal indskrænke det til de kvinder, som har været medlemmer af en anerkendt arbejdsløshedskasse, når ret til syge- og barsel-

dagpenge ikke i øvrigt er afhængig af sådant medlemskab.

Ud fra disse betragtninger kan vi ikke støtte dette forslag. Der er jo hjælp. Om vi skal udvide reglerne til denne gruppe, er et økonomisk spørgsmål, men vi har ikke pengene i dag.

Hanne Severinsen (V):

Jeg kan heller ikke på venstres vegne støtte dette lovforslag. Vi er naturligvis opmærksomme på børnefamiliernes vilkår, og vi mener da også, det er godt, at man forbedrer mulighederne for barselhvile, og derfor har vi jo også været med til at indføre nogle bedre regler for børnefamilierne på dette område. Men det foreliggende forslag er ikke særlig gennemtænkt, og desuden har det nogle økonomiske konsekvenser. Vi kan ikke bare lige tage 20 mill. kr. ud af den blå luft.

Jeg synes også, at der i bemærkningerne, og hvad vi ellers har hørt, ligger en underlig mistillid til bistandsloven, som jo er et sikkerhedsnet – hvad fru Lizzie Lichtenberg understregede – hvis der skulle opstå situationer, som ikke er forudset i loven.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg vil meget gerne på nuværende tidspunkt oplyse, at det sandelig ikke er sådan, at vi foreslår noget, der vil koste ca. 20 mill. kr., uden at vi også godt vil anvise, hvor de penge kan hentes.

I maj 1984 vedtog man en forhøjelse af det personlige bidrag til dagpengefonden. Det stemte vi imod, fordi der deri simpelt hen lå en overdækning, som i 1985 ville give 305 mill. kr., i 1986 noget mindre, fordi der ville fragå nogle millioner kroner til den udvidelse af barselorloven, der skulle finde sted.

At et skønnet beløb på 20 mill. kr. ikke skulle kunne findes til en gruppe på 500 mennesker, er ikke rigtigt. Det har noget med viljen at gøre.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Da mit partis ordfører, fru Aase Olesen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne udtale, at det er det radikale venstres opfattelse, at der her er tale om en retfærdighedshandling. Det kan ikke være rimeligt, at

[Dagmar Mørk Jensen]

mennesker, der ellers har samme vilkår, skal behandles forskelligt. Det er vor opfattelse, at man overså problemet i sin tid.

Det normale er, at personer med en nylig afsluttet uddannelse er dagpengeberettigede uden at skulle opfylde betingelserne i lovens § 34 om dagpengegivende indtægt. Så kan det ikke være rimeligt, at en bestemt gruppe skal være anderledes stillet, blot fordi de bliver gravide på et upraktisk tidspunkt. Naturligvis kan man sige, at det kunne de planlægge lidt bedre, men dels er der ofte tale om kvinder, der ikke længere er helt unge, så det ud fra andre synspunkter kan være et rimeligt tidspunkt, dels er det vel ikke ligefrem samfundets opgave at lægge hindringer i vejen for fødsler, specielt ikke ved at fremme »dagpengetænkning«.

Nettoudgiften anslås i forslaget til ca. 20 mill. kr. Det ville såmænd ikke undre os, om det bliver væsentlig mindre, i hvert fald hvis man tager i betragtning, at de pågældende, hvad ministeren var inde på, ofte skal have bistandshjælp. Nu har vi været inde på den sædvanlige vurdering af bistandsloven, men i dette tilfælde er det nu nok tvivlsomt, om den vil være til fordel for de mennesker, det drejer sig om, idet både forudgående levestandard og fremtidig forventet levestandard ikke altid ser lyserød ud i den forbindelse.

Under alle omstændigheder mener vi, at hensynet til ikke mindst børnene i dette tilfælde gør det forsvarligt at følge lovforslaget, men rent praktisk kan ikrafttrædelsestidspunktet ikke blive på denne side af 1. januar 1986.

Vi vil som sagt gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Tinning (VS):

Efterhånden er vores politiske arbejde herinde blevet lidt pudsigt. I vid udstrækning handler det om at få det radikale venstre til at love nogle gode ting, som så vil blive gennemført pr. 1. januar 1986, og vi skynder os alle sammen at få de gode ideer, inden de kommer for meget rundtovre i regeringskontorerne og får alle de dårlige ideer.

Ikke desto mindre vil jeg være glad, hvis fru Dagmar Mørk Jensen vil overbringe fru Aase Olesen en varm hilsen. Jeg synes altid, det er rart, når politikere kan indse, at der er et hul, at der var noget, vi overså, sidst vi

lavede en reform, og når vi uden videre får at vide, at så skal hullet selvfølgelig stoppes.

Det er rigtigt, som fru Dagmar Mørk Jensen helt enkelt sagde, at dette drejer sig om en simpel retfærdighedshandling, og derfor er det ikke spor overraskende, at hverken ministeren eller de borgerlige ordførere vil være med.

Jeg synes i øvrigt, at også de borgerlige ordførere må kunne indse, at når vi kritiserer, at det offentlige tvinger folk på bistandskontoret, så er det ikke, fordi vi pludselig har fået den holdning, at der ikke skal være en bistandslov, der skal fungere som et socialt sikkerhedsnet – vi synes endda, det ville være mægtig fint, hvis der var det – det er, fordi vi ikke interesserer os for bistandsloven, som den ser ud på papiret, men interesserer os for bistandsloven, som den fungerer i den konkrete sociale virkelighed i dagens Danmark, hvilket som bekendt er noget helt andet end de mange intentioner.

Derfor siger vi: vi vil ikke tvinge folk på bistandskontoret til nogle i øvrigt elendige ydelser og tit i en både dårlig og ydmygende, bureaukratisk, formynderisk – og hvad ved jeg? – sammenhæng. Det har ikke noget at gøre med, at vi ikke kan lide en ordentlig bistandslov, men det har noget at gøre med, at vi ikke mener, at sociale problemer løses ved blot at sige: ja men så må de jo et smut hen på bistandskontoret.

Vi giver vores uforbeholdne tilslutning til SFs lovforslag. Vi er glade for, at man har fundet tid til at finde hullet og få det stoppet.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal ikke afvise, at der kan være problemer, men på den anden side må jeg sige, at jeg ikke finder økonomisk baggrund for at løse heller disse problemer.

Pia Kjærsgaard (FP):

Forslaget er en udbygning af barseldagpengeloven, hvilket fremskridtspartiet ikke er tilhænger af. Derfor kan vi ikke støtte dette lovforslag, der kalkulerer med et løst udgiftsgrundlag på omkring 20 mill. kr. Vi mener, vi har andet at bruge penge til, hvor de kan gøre mere gavn.

Birthe Hansen (SF):

[Birthe Hansen]

Jeg må sige, at jeg synes, det er sørgeligt, at jeg skal stå op her og kun kan takke nogle partier, at jeg ikke kan få bred tilslutning til et forslag, som betyder, at børns ankomst til denne verden bliver så god som muligt. Den tætte kontakt, et barn har behov for, åbner vi mulighed for; den forhindres ikke af økonomiske grunde.

Politikere fra alle partier snakker ustandselig om, at børn er vores fremtid, og vi er bange for det faldende fødselstal og ønsker – det kan så være af forskellige grunde – at det skal stige, hvad jeg ikke er helt enig i. Vi står frem ustandselig fra de forskellige partier og snakker om alt det, vi vil gøre for vores børn, for deres opvækstvilkår. Så synes jeg sandelig, at dette var stedet, hvor man kunne begynde, nemlig den dag børnene kommer til verden.

Den snak om, at der ikke er økonomisk mulighed, vil jeg ikke gentage, for det er der. Det er viljen, det drejer sig om.

Jeg vil godt sige til hr. Tinning vedrørende bistandsloven, at jeg slutter fuldstændig op bag det, han sagde. Det er rigtigt, at vi har en bistandslov, og den skal vi have som et sikkerhedsnet, men de intentioner, der lå bag den lov, kan man overhovedet ikke leve op til ude i forvaltningerne; det har man ikke kunnet i årevis. Den borgerlige regering har med sine ustandselige nedskæringer inden for bistandsloven så sandelig ikke gjort det nemmere at være modtager af bistandshjælp i dag.

Jeg siger mange tak til de partier, der slutter op om lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 123:

Forslag til lov om betalt frihed til uddannelse. (Løngodtgørelsesordningen).

Af Jytte Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 18/1 85).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 124:

Forslag til lov om ret til frihed til uddannelse. (Orlovsordningen).

Af Jytte Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 18/1 85).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

De foreliggende to forslag er en konkretisering af socialdemokratiets tidligere beslutningsforslag om betalt frihed til uddannelse.

Som jeg tidligere har sagt, er regeringen meget enig med forslagsstillerne i, at der bør sættes meget på uddannelse og videreuddannelse. Regeringen er ligeledes enig i, at der er grupper af korttidsuddannede i vort samfund, hvis uddannelse nødvendigvis må prioriteres højere end andre gruppers. Vi er imidlertid ikke enige i, at der som foreslået stort set kun skal sættes på uddannelse af almen karakter. Regeringens holdning til uddannelse er i det store og hele kommet til udtryk i de principper, der er nedfældet i det radikale venstres 10 punkters program, som regeringspartierne var med til at få vedtaget sidste sommer.

Opfølgningen af 10 punkters programmet er allerede godt i gang. Jeg kan for min egen del henvise til arbejdsministeriets forslag til en ny lov om arbejdsmarkedsuddannelserne samt henvise til undervisningsministerens forslag til lov om efteruddannelse. De uddannelser, der er indeholdt i disse forslag, retter sig i høj grad mod personer, der ikke har en længerevarende uddannelse, og der er knyttet løngodtgørelse til ordningerne.

Også i arbejdsministeriets beskæftigelsesfremmende ordninger, specielt i arbejdstilbudsortningen, er der allerede i dag tænkt på uddannelsesmæssige foranstaltninger, der